

Metsäsektorin suhdannetiedote 2014

03.06.2014

Maailmantalouden elpyminen ja euroalueen kääntyminen takaisin hitaaseen kasvuun parantavat Suomen metsäteollisuustuotteiden kysyntänäkymiä ja lisäävät vientiä paperia lukuun ottamatta. Euroopan keskuspankin politiikka on pitänyt euron toistaiseksi vahvana valuuttana. Sen ennakoidaan kuitenkin heikentyvän loppuvuoden aikana, mikä tukisi euroalueen elpymistä ja metsäteollisuustuotteiden kulutusta ja vientiä.

Euroopassa rakentamisen alamäki on vihdoin kääntymässä kasvuksi ja sahatavaran viennin painopiste onkin hitaasti muuttumassa Aasiasta Eurooppaan, missä sahatavaran kysyntä sekä markkinahinnat ovat nousussa. Kun myös Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän markkinanäkymät näyttävät hyviltä, sahatavaran viennin ennustetaan kasvavan tänä vuonna noin 5 prosenttia. Kotimaassakin asuntorakentaminen on kääntymässä kasvuun, mutta kokonaisuutena rakentaminen ja sahatavaran kulutus jäävät vielä viime vuotta heikommiksi. Viennin kasvun ansiosta tuotannon ennustetaan nousevan tänä vuonna noin 10,5 miljoonaan kuutiometriin. Myös Suomen vanerin vienti ja tuotanto kasvavat parantuneiden talousnäkökymien ansiosta.

Paino- ja kirjoituspaperien kysynnän lasku jatkuu, kun taas pehmopaperien ja pakkauskartongin sekä sellun kulutus jatkavat kasvujaan erityisesti Aasiassa. Tänä vuonna Suomen kartongin ja sellun viennin ja tuotannon ennustetaan kasvavan ja viennin yksikköhintojen nousevan hieman. Sen sijaan paperin vienti ja tuotanto alenevat viime vuoteen verrattuna.

Metsäteollisuuden tuotannon kasvu lisää kotimaan markkinahakkuita 58 miljoonaan kuutiometriin vuonna 2014. Keskikantohinnat pysyvät suunnilleen viime vuoden tasolla. Vilkas puukauppa tuo markkinoille paljon kotimaista puuta, ja puun tuonnin arvioidaan supistuvan 10 miljoonaan kuutiometriin. Metsähakkeen käytön ja laitoshinnan sekä pellettien tuotannon ennakoidaan pysyvän viime vuoden tasolla.

Metsäsektorin vuoden 2015 näkymiä arvioidaan loka-kuussa ilmestyvässä Metsäsektorin suhdannekatsauksessa.

Metsäsektorin keskeiset ennustemuuttujat 2012–2014 ennuste (e).

		% -muutos edellisvuodesta		
		2012	2013	2014e
Sahatavara	tuotanto	-4	9	4
	vienti	5	11	5
	vientihinta	0	3	4
Vaneri	tuotanto	1	7	4
	vienti	-1	6	4
	vientihinta	1	0	3
Paperi	tuotanto	-8	-4	-3
	vienti	-8	-3	-3
	vientihinta	6	-2	-2
Kartonki	tuotanto	1	7	4
	vienti	1	8	3
	vientihinta	-1	0	1
Sellu	tuotanto	1	4	2
	vienti	1	14	7
	vientihinta	-10	1	1
Markkinahakkuut		-2	9	3
Raakapuun tuonti		-3	12	-9

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Tullihallitus, ennusteet Metla

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2012–2014e.

Puutavaralaji	2012 €/m ³	2013 €/m ³	Muutos %	2014e €/m ³	Muutos %
Mäntytukki	53,6	55,5	3	55,8	1
Kuusitukki	53,9	56,5	5	56,4	0
Koivutukki	41,6	41,5	0	41,8	1
Mäntykuitu	15,7	16,0	2	16,1	1
Kuusikuitu	17,5	17,8	1	17,6	-1
Koivukuitu	15,5	15,8	2	15,9	1

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla, ennusteet Metla

TALOUSKEHITYS

Jari Viitanen

Maailmantalouden kasvu jatkuu

Maailmantalouden kasvu jatkuu kuluvan vuoden aikana Yhdysvaltojen toimiessa kasvun keskeisenä moottorina. Kehittyvissä maissa kasvu on kuitenkin hidastumassa. Yhdysvaltojen asteittainen luopuminen arvopapereiden osto-ohjelmasta ja kiristytvä rahapolitiikka hidastavat ainakin hetkellisesti kehittyvien maiden kasvua niiden valuuttojen heikentymisen, kasvavan inflaation ja korkojen nousun myötä. Kehittyneissä maissa velkaantumisen vähentäminen jatkuu edelleen, mutta taloudet ovat kääntymässä takaisin kasvuun.

Euroalueella kasvu pysyy vaimeana

Viime vuoden toisella neljänneksellä euroalue irtaantui pitkään jatkuneesta taantumasta ja vielä kuluvan vuoden alussa talouskasvun ennakoitiin piristyvän vuoden 2014 aikana. Alkuvuoden tilastolukujen perusteella euroalueen kokonaiskasvu on kuitenkin ollut lähes olematonta ja esimerkiksi Italian, Hollannin ja Viron taloudet ovat jopa taantuneet. Saksassa sen sijaan kasvu on pysynyt vahvana. Euroalueen hidasta toipumista loppuvuoden aikana tukevat kuitenkin kuluttajien ja yritysten luottamuksen paraneminen, vähitellen kohentuva työllisyys ja viennin kasvu euroalueen ulkopuolelle. Euroopan keskuspankin (EKP) muita alueita suhteessa kireämpi rahapolitiikka on toistaiseksi pitänyt euron vahvana ennakkoarvioista poiketen, mutta euron ennakoidaan loppuvuoden aikana kuitenkin heikentyvän kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden euroalueen talouskasvun pysyessä muita keskeisiä talousalueita vaimeampana. EKP:n odotetaan lisäksi kesän aikana julkistavan uusia rahapoliittisia toimia talouden elpymisen tueksi. Vaikka epävarmuus – esimerkiksi Ukrainan kriisin uudelleen kärjistyminen tai Saksan perustuslakituomioistuimen mahdollinen kielteinen päätös EKP:n velkakirjaosto-ohjelman laillisuudesta – talouskehityksestä pysyy korkealla, euroalueen talouden arvioidaan kasvavan noin puoli prosenttia tänä vuonna.

Britanniassa viime vuosina tehdyt rankat talous- ja rakenneuudistukset näyttävät tuottavan tuloksia. Työllisyyden kasvu ja kotimaisen kysynnän elpyminen sekä viennin veto saavat Britannian talouden kasvamaan lähes kolme prosenttia tänä vuonna. Myös Ruotsin talouden ennakoidaan kasvavan lähes kolme prosenttia, sillä vienti kasvaa vahvasta kruunusta huolimatta. Myös kotimaisten kysyntätekijöiden arvioidaan voimistavan talouskasvua.

Venäjä puolestaan on vaarassa ajautua jopa taantumaa. Vaikka Ukrainan kriisistä johtuvat talouspakotteet ja ruplan heikentyminen eivät toistaiseksi ole merkittävästi vaikuttaneet kotimarkkinoihin, kulutustavaroiden kallistuminen ja epävarmuuden lisääntyminen todennäköisesti vuoden loppupuolella hidastavat talouden moottorina toiminutta yksityistä kulutusta. Rupla tulee pysymään heikkona suhteessa muihin valuuttoihin.

Kiinassa kasvu hidastuu reiluun seitsemään prosenttiin kotimaisia kysyntätekijöitä korostavan talouspolitiikan vuoksi. Japanissa kasvu hidastuu myös hieman viimevuotisesta puolestatoista prosentista. Kaikkia elvyttävän raha- ja finanssipolitiikan rinnalle aiottuja talouden rakenteellisia uudistuksia ei ole saatu käyntiin suunnitellulla tavalla. Huhtikuussa Japanissa toteutettu kulutusverojen nosto puolestaan hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua. Yhdysvalloissa talouden arvioidaan kasvavan lähes kolme prosenttia. Yksityisen kulutuksen kasvua vauhdittavat asuntomarkkinoiden selvä elpyminen, työllisyyden paraneminen ja pörssivarallisuuden kasvu. Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä talouskasvu hieman kiihtyy viime vuodesta.

Suomen talous junnaa paikallaan

Alkuvuoden ennakkotietojen mukaan Suomen talous ei ole elpynyt aiemmin ennakoidulla tavalla, vaan bruttokansantuote on supistunut kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä edelliseen neljännekseen ja vuodentakaiseen verrattuna. Viimeisimpien arvioiden mukaan Suomen talous voi jopa supistua tänä vuonna. Yhtä lailla talous voi myös kääntyä lievään kasvuun, mikäli loppuvuoden aikana vientimaiden kasvava kysyntä saa viennin vetämään ennakoitua voimakkaammin. Tätä tukisi myös teollisuuden keväällä hieman parantuneet suhdanneodotukset ja tilauskannan kasvu. Toimialoittaiset erot ovat kuitenkin suuria ja esimerkiksi rakentamisen arvioidaan edelleen vuositasolla supistuvan. Kuluttajien luottamus on edelleen pitkän ajan keskiarvon alapuolella. Lisääntyvä työttömyys ja reaalityulojen lähes paikallaan pysyminen eivät tue yksityistä kulutusta. Talouden heikko veto ja käyttämätön kapasiteetti eivät myöskään kannusta investointeihin.

PUUTUOTETEOLLISUUS

Antti Mutanen ja Riitta Hänninen

Sahatavaran viennin kasvu jatkuu

Vuonna 2013 Suomen sahatavaran vienti kiihtyi ripeään 11 prosentin kasvuun ja kokonaisvientimääräksi muodostui 7,1 miljoonaa kuutiometriä. Vientimäärät ovat nousseet vuoden 2009 aallonpohjasta yhteensä 40 prosenttia ja tätä enemmän sahatavaraa vietiin Suomesta edellisen kerran vuonna 2006. Vuoden 2014 alussa sahatavaran viennin kasvu on jatkunut jopa hieman nopeampana kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Tammi-helmikuussa 2014 sahatavaran vienti kasvoi 8 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, ja totuttuun tapaan viennin kasvunopeuksissa eri markkina-alueille oli selviä eroja.

Taloukasvu sahatavaran perinteisellä vientimarkkina-alueella Euroopassa on ollut jo vuosia vaisua. Tämä on heijastunut voimakkaasti rakentamiseen ja sahatavaran kysyntään, minkä vuoksi suomalaiset sahatavaran tuottajat ovat ruotsalaisten ja venäläisten tuottajien tavoin hakeneet kasvua Euroopan ulkopuolisilta markkinoilta. Vuoden 2013 loppupuoliskolla nähtiin kuitenkin jo merkkejä talouden elpymisestä Euroopassa. Ennusteiden mukaan talous kääntyisi Euroopassa varsin vakaaseen, mutta hitaaseen kasvuun vuonna 2014, ja vauhti hieman kiihtyisi vuonna 2015. Sahatavaran viennin tärkeimmistä eurooppalaisista kohdemaista taloukasvun ennustetaan olevan kuluvana vuonna nopeinta Britanniassa, ja myös Ranskassa ja Saksassa talousodotukset ovat myönteiset.

...mutta kasvun painopiste muuttuu

Talouden ja rakentamisen suhdannekäänte Euroopassa vaikuttaisi Suomen sahatavaran viennin suuntautumiseen siten, että Euroopan osuus sahatavaran viennistä kasvaisi vuosia kestäneen laskun jälkeen ainakin hetkellisesti. Vuonna 2013 sahatavaran vienti Eurooppaan kasvoi 2 prosenttia, kun taas Euroopan ulkopuolelle viennin kasvu oli peräti 17 prosenttia. Samalla Euroopan ulkopuolisten alueiden osuus sahatavaran viennistä nousi 60 prosenttiin. Viennin kasvun veturina toimivat erityisesti Kiina (kasvua 143 prosenttia) ja Japani (kasvua 39 prosenttia). Kiinan viennin suureen kasvuprosenttiin vaikuttaa vuoden 2012 suhteellisen alhainen lähtötaso, 173 000 kuutiometriä. Vuonna 2013 sahatavaraa vietiin Kiinaan 404 000 kuutiometriä ja se oli määrässä mitattuna sahatavaran viennin seitsemänneksi tärkein kohdema. Kiinassa sahatavaran kysyntää on viime vuosina ylläpitänyt

nopea taloukasvu, asuinrakentamisen korkeasuhdanne ja laajamittaiset julkiset investointihankkeet. Taloukasvun ennakoitaan kuitenkin hieman hidastuvan ja uhka asuntokuplasta on johtanut Kiinan hallituksen pohtimaan keinoja lainojen kasvun hillitsemiseksi asuntomarkkinoilla. Tammi-helmikuussa 2014 Suomen sahatavaran vienti Kiinaan supistui 4 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Japani oli vuonna 2013 sekä viennin arvossa että määrässä mitattuna suomalaisen sahatavaran viennin tärkein kohdema. Japanissa sahatavaran kysynnän kasvuun on vaikuttanut elvyttävä talouspolitiikka. Tämä on kuitenkin johtanut inflaatioon ja jenin arvon heikkenemiseen, mikä toisaalta hillitsee myös sahatavaran tuontia. Lisäksi osaa vuoden 2013 sahatavaran kysynnän kasvusta Japanissa selittää varautuminen huhtikuussa 2014 voimaan astuneeseen kulutusveron nostoon kolmella prosenttiyksiköllä. Veronkorotus heijastuu kielteisesti rakentamismääriin ainakin hetkellisesti. Suomen sahatavaran vienti Japaniin oli tammi-helmikuussa 2014 edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasolla.

Suomen sahatavaran vientiä Egyptiin haittasi vuonna 2013 maan poliittinen epävakaus. Vaikka vientimäärä pieneni vain 2 prosenttia, menetti Egypti edellisvuotisen asemansa Japanille määrässä mitattuna tärkeimpänä suomalaisen sahatavaran viennin kohdemaana. Vuoden 2014 ensimmäisinä kuukausina vienti Egyptiin on supistunut 12 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kysynnän raportoidaan kuitenkin olevan Egyptissä kasvussa ja esimerkiksi ruotsalaisen sahatavaran vienti Egyptiin kasvoi yli 180 prosenttia tammi-helmikuussa edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Samaan aikaan

Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti 2012–2014e, 1000 m³ (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

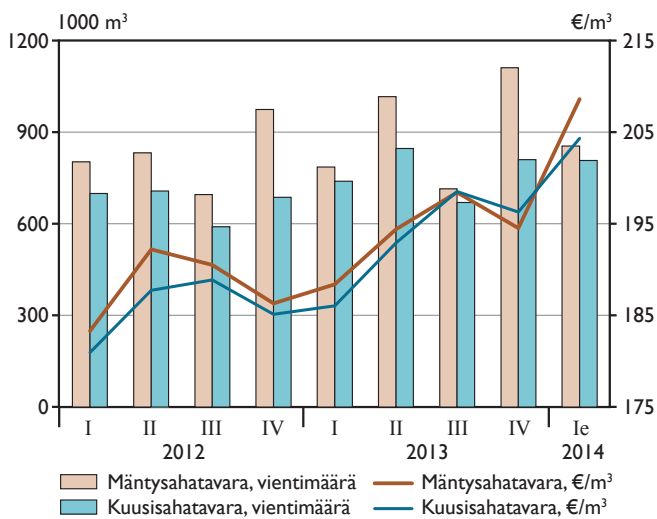
	Tuotanto			Vienti		
	2012	2013	2014e	2012	2013	2014e
Havusahatavara	9 300	10 100	10 500	6 400	7 113	7 500
	-4	9	4	5	11	5
Vaneri	1 020	1 090	1 135	855	903	940
	1	7	4	-1	6	4

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

Havusahatavaran ja vanerin nimelliset keskivientihinnat ja muutosprosentit edellisvuodesta

	2012	2013	2014e
Sahatavara	0 (193 €/m ³)	3	4
Vaneri	1 (524 €/m ³)	0	3

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Mänty- ja kuusisahatavaran viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain, 2012/I–2014/Ie.

sahatavaran vienti Suomesta Algeriaan kasvoi lähes 40 prosenttia ja maa nousi määrässä mitattuna sahatavaran viennin viidenneksi tärkeimmäksi vientimaaksi. Sekä Egyptiin että Algeriaan viedään pääasiassa yksikköarvoltaan keskimääräistä halvempaa mäntysahatavaraa. Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä ovat viime vuosina muodostuneet entistä tärkeämmiksi suomalaisen sahatavaran markkina-alueiksi, joiden markkinanäkymiä pidetään poliittisesta epävakauksesta huolimatta lupaavina.

Sahatavaran vienti Suomesta Eurooppaan kasvoi vuoden 2014 tammi-helmikuussa 15 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kuusisahatavaran vienti kasvoi 20 prosenttia ja mäntysahatavaran vienti 6 prosenttia. Viennin kasvu useisiin Länsi-Euroopan maihin oli nopeaa (Espanja 41 prosenttia, Alankomaat 27 prosenttia, Saksa 19 prosenttia, Ranska 12 prosenttia) Britannian muodostaessa kuitenkin poikkeuksen (2 prosenttia). Ruotsalainen sahatavara on Britanniassa markkinaosuuksilla mitattuna selkeä markkinajohtaja ja sen vienti Britanniaan kasvoi alkuvuonna 2014 (23 prosenttia) huomattavasti suomalaisen sahatavaran vientiä nopeammin.

Sahatavaran viennin kehitykseen Euroopassa liittyy epävarmuustekijöitä. Vaikka talous näyttää vähitellen kääntyvän kasvu-uralle, eivät rakentamisen näkymät kokonaisuudessaan ole kovin kirkkaat. Toisaalta asuinrakentamisen odotetaan kasvavan monissa maissa muuta rakentamista nopeammin, mikä tukee sahatavaran kysyntää. Sahausmäärät ovat kasvaneet varsin voimakkaasti Suomen ja Ruotsin lisäksi myös Saksassa ja Itävallassa, minkä vuoksi sahatavaran tuotanto ja tarjonta Euroopassa vahvistuvat. Samaan aikaan venäläisen sahatavaran

saatavuusongelmat ja korkeahko hinta ovat tuoneet lisää tilaa markkinoille. Venäjän talouskasvun hiipuminen yhdistettynä Ukrainan kriisiin ja valuuttapakoon on kuitenkin heikentänyt ruplan kurssia, mikä lisää venäläisten sahatavaran tuottajien kilpailukykyä ja asemaa Euroopan markkinoilla. Laajamittaisten talouspakotteiden vaikutus venäläisen sahatavaran asemaan olisi puolestaan päinvastainen.

Sahatavaran keskimääräinen vientihinta nousi tammi-helmikuussa 2014 lähes 9 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja hinnan korotuksia tavoitellaan edelleen erityisesti Euroopassa. Tuotantomäärien kasvu ja kysynnän kasvun taittuminen Aasiassa lisännee sahatavaran tarjontaa Euroopassa ja hillitsee hinnan nousua. Tämän myötä myös sahatavaran vientimäärän kasvu hidastuisi vuoden loppua kohden ja kokonaisuutena Suomen sahatavaran vientimäärän ennakoidaan vuonna 2014 olevan 5 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Viennin yksikköarvon ennakoidaan puolestaan muodostuvan 4 prosenttia edellisvuotta korkeammaksi. Tähän varsin varovaiseen ennusteeseen sisältyy oletukset talouden ja rakentamisen kasvun jatkumisesta hitaana Euroopassa sekä kysynnän heikosta kehityksestä poliittisesti epävakauksessa Pohjois-Afrikassa.

Sahatavaran kysyntä kotimaassa harvinaisen alhaisella tasolla

Vuonna 2013 sahatavaran kotimaan kulutus (3,3 miljoonaa kuutiometriä) oli alhaisemmalla tasolla kuin koskaan 2000-luvulla. Rakennusteollisuuden mukaan rakentaminen supistuu Suomessa edelleen vuoden 2014 aikana, mikä merkitsee myös sahatavaran kysynnän pienenemistä kotimaassa. Rakentamisen pahin alamäki näyttäisi rakennuslupatilastojen mukaan taittuneen, mutta kokonaisuudessaan rakentamisen odotetaan kääntyvän kasvuun Suomessa muuhun Eurooppaan nähden viiveellä vuoden 2015 kuluessa. Sahatavaran kotimaan noin prosentin pienenemisen vuoksi kysynnän kompensoi ja ylittää vientimäärien kasvu. Sahatavaran tuotannon ennakoidaan vuonna 2014 kohoavan 4 prosenttia edellisvuodesta yhteensä 10,5 miljoonaa kuutiometriin. Mäntysahatavaran tuotanto kohoaa kuusisahatavaran tuotantoa enemmän.

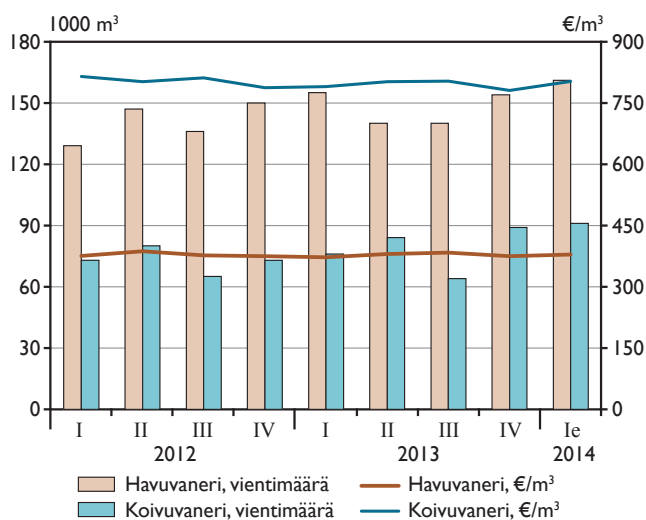
Ennusteen mukaan sahatavaran tuotanto ja vienti kasvavat vuonna 2014 toista vuotta peräkkäin. Sahatavaran vientihinta on noussut samalla, kun tukin tarjonta kotimaassa on pysytellyt suhteellisen runsaana. Kantohintojen harvinaisen tasainen kehitys on sahateollisuuden näkökulmasta parantanut raaka-aineen ja lopputuotteen

hintojen välistä suhdetta. Esimerkiksi Ruotsissa puun hinta on ollut vuoden 2014 alussa nousussa huolimatta vuoden 2013 loppupuolen myrskytuhojen aiheuttamasta puun tarjonnan lisäyksessä. Vuoden 2014 ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastusten perusteella sahauksen, kuten puutuoteteollisuuden yleensäkin, kannattavuus on kohentunut selvästi. Sahaus- ja jatkojalostuskapasiteettiin on Suomessa viime vuosina investoitu ja investoidaan varsin merkittävästi myös vuonna 2014, mikä kertoo toimialalla tällä hetkellä vallitsevista positiivisista odotuksista.

Myönteinen talouskehitys lisää vanerin kysyntää

Viime vuonna talouden ja asuinrakentamisen hidas elpyminen Euroopassa heijastui myös puulevyjen kysyntään. Vanerin vienti Suomesta kasvoi Euroopan suurimpiin vientimaihin Saksaan ja Britanniaan, mutta nopeinta kasvu oli Ruotsiin ja Tanskaan. Vanerin käyttökohteet ovat moninaiset ja sitä käytetään laadusta riippuen muun muassa erilaisissa rakennusosissa, betonimuoteissa, sisustusmateriaalina sekä kuljetusvälineiteollisuudessa. Esimerkiksi puurakentamisen lisääntyminen kasvattaa erityisesti havuvanerin käyttöä.

Viennin hyvä vire on jatkunut kuluvana vuonna, ja tammi-helmikuussa 2014 Suomen vanerin vienti oli viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna noin 8 prosentin kasvussa. Suurin viennin kasvuprosentti oli koivupäällysteisellä vanerilla, jonka osuus Suomen vanerin tuotannosta on ollut viime vuosina noin kolmannes.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Havu- ja koivuvanerin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2012/I–2014/Ie.

Koivupäällysteisen vanerin vienti kasvoi alkuvuonna erityisesti Saksaan. Sen sijaan Suomen vienti Britanniaan väheni Kiinan kasvattaessa sinne FSC-sertifioidun lehtivanerin vientimääriä. Euroopan ulkopuolisista maista Suomen vienti Etelä-Koreaan kasvoi jo Britanniaa suuremmaksi. Etelä-Koreassa suomalaista vaneria käytetään laivanrakennusteollisuudessa.

Kiinalaisen lehtivanerin kysyntä on ollut Euroopassa kasvussa ja siitä pelätään tulevan jopa pulaa. Niukkuutta Euroopan markkinoilla edistää osaltaan kiinalaisten tuottajien kiinnostus suunnata vientiä kasvaville markkinoille Yhdysvaltoihin, jossa on tosin ollut polkuhinnoittelusyytteitä kiinalaista vaneria vastaan. Malesialaisen lehtivanerin kysyntää on Euroopassa vähentänyt hintojen nousu, minkä vuoksi myös Malesia on suunnannut tarjontaa Yhdysvaltoihin ja Lähi-itään. Yhdysvalloissa suurimpia lehtivanerin käyttökohteita ovat huonekalu- ja keittiökäsitelöteollisuus.

Alkuvuonna 2014 koivuvanerin hinta on ollut nousussa Euroopassa ja kysynnän lisääntyessä toimitusajat ovat pidentyneet. Venäjän viennin FOB-hintaa on EU:ssa nostanut tuontitullin nousu 3,5:stä 7 prosenttiin, kun Venäjä putosi vuoden alussa GSP-tullietuusjärjestelmän edunsaajien joukosta. Venäjän toimitusaikojen pidentyessä ja hintojen noustessa eurooppalaiset ovat lisänneet vanerin kysyntää etenkin Indonesiasta, jonka vienti on viime vuosina kohdistunut Eurooppaa enemmän Aasian markkinoille.

Havuvaneri-markkinoilla kysyntään vaikuttaa etenkin rakentamisen aktiviteetti. Suomen havuvanerin vienti kasvoi tammi-helmikuussa 2014 viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 4 prosenttia. Euroopan maista vienti kasvoi eniten Britanniaan, jossa asuinrakentamisen vähittäinen kasvu on lisännyt puutuotteiden kysyntää. Sen sijaan Saksaan Suomen vienti väheni. Kevään aikana useissa Euroopan maissa havuvanerin kysyntä rakentamiseen ja pakkausteollisuuden tarpeisiin on kasvanut. Niukkuutta havuvaneri-markkinoilla on aiheuttanut chileläisen mäntyvanerin pienet toimitukset. Tilannetta on osin korvannut hinnaltaan edullisen mäntyvanerin tuonti Brasiliasta.

Kuluvana vuonna Suomen havu- ja lehtivanerin vientimäärien sekä viennin yksikköhintojen odotetaan hieman nousevan viime vuoteen verrattuna edellyttäen, että Euroopan talous ja rakentaminen jatkavat vähittäistä elpymistään. Suomesta viedään lehti- ja havuvaneria myös Euroopan ulkopuolisille markkinoille, joilla vientimäärät ovat pieniä mutta kasvuprosentit suuria. Esimerkiksi useat Suomesta sahatavaraa tuovat Pohjois-Afrikan maat ovat lisänneet myös suomalaisen vanerin tuontia.

MASSA-JA PAPERITEOLLISUUS

Maria Riala ja Juha Laitila

Paperin kysynnän lasku jatkuu, sellun ja kartongin näkymät valoisammat

Euroopassa paperin kysyntä laski vuonna 2013 keskimäärin 4 prosenttia ja lasku jatkuu myös tänä vuonna. Vaikka Euroopassa talous näyttääkin lieviä toipumisen merkkejä ja Yhdysvaltojen talous on kasvussa, sähköisen median painopaperia korvaava vaikutus jatkuu vähentäen paperin kulutusta. Sanomalehtipaperin kulutus laskee kaikilla markkina-alueilla. Hienopaperin heikkoon markkinatilanteeseen Aasiassa vuonna 2013 vaikuttivat esimerkiksi Kiinan talouskasvun hidastuminen ja sähköisen median suosion kasvu erityisesti Japanissa ja Etelä-Koreassa. Muidenkin paperilaatujen kulutus alenee kehittyneillä markkinoilla ja muillakin alueilla kysynnän kasvu on hidastunut.

Pehmopaperien markkinat puolestaan näyttävät hyviltä. Pehmopapereiden kulutus kasvaa kaikilla markkina-alueilla ja Aasiassa kulutus on jo suurempaa kuin Pohjois-Amerikassa. Kiinan talouskasvun hidastuminen voi vähentää myös pehmopaperien kysyntää, mutta muiden markkinoiden kulutus pitää kokonaiskysynnän kuitenkin selvästi kasvussa maailmassa.

Pehmopaperin hyvä markkinatilanne lisää myös sellun menekkiä, koska painopapereiden kulutuksen ja tuotannon väheneminen ja kasvava kierrätyspaperin kysyntä Kiinassa ovat heikentäneet kierrätyspaperin saatavuutta ja nostaneet sen markkinahintaa. Osa Kiinan sellun kysynnän kasvusta johtuu vanhan sellukapasiteetin sulkemisesta. Sellun markkinatilanteeseen vaikuttaa myös liukosellun lisääntynyt tarve muun muassa tekstiiliteollisuudessa. Vuonna 2014 sellun maailmanmarkkinakysyntä kasvaa hieman viime vuodesta, vaikka kysynnän kasvu onkin hieman aiempaa hitaampaa johtuen paperin heikkenevästä kysynnästä.

Pakkauskartongin markkinatilanne vaikuttaa edelleen hyvältä ja sen kysyntä jatkaa kasvuaan erityisesti Aasiassa, jossa teollisuus- ja kulutustavaroiden valmistuksen kasvu lisää pakkauskartongin kysyntää. Kartongin kysyntä kasvaa, vaikkakin maltillisemmin, myös Itä-Euroopassa ja Etelä-Amerikassa. Kartongin kysyntää kasvattaa osaltaan verkkokaupan lisääntyminen. Kartongin kulutuksen ennustetaan olevan tänä vuonna viime vuotta korkeammalla tasolla.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti 2012–2014e, 1000 tn (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

	Tuotanto			Vienti		
	2012	2013	2014e	2012	2013	2014e
Sellu	6 820 1	7 070 4	7 210 2	2 350 1	2 670 14	2 850 7
Paperi	7 940 -8	7 650 -4	7 420 -3	7 240 -8	7 060 -3	6 850 -3
Kartonki	2 760 1	2 950 7	3 070 4	2 531 1	2 730 8	2 820 3

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

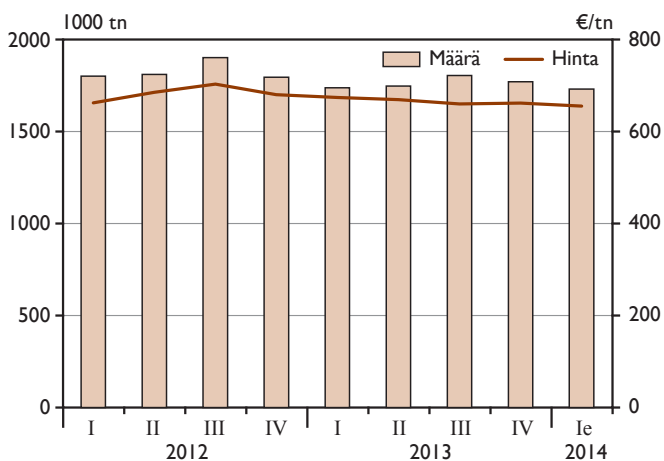
Massa- ja paperituotteiden nimelliset keskivientihinnat ja muutospoosit edellisvuodesta 2012–2014e.

	2012	2013	2014e
Sellu	-10 (503 €/tn)	1	1
Paperi	6 (683 €/tn)	-2	-2
Kartonki	-1 (774 €/tn)	0	1

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Sellua ja kartonkia tuotetaan ja viedään Suomesta yhä enemmän

Vuonna 2013 sellun tuotanto nousi Suomessa 4 prosenttia ja kartongin 7 prosenttia viennin hyvän vedon ansiosta. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä sellua ja kartonkia tuotettiin suunnilleen saman verran kuin viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla. UPM investoi Pietarsaaren sellutehtaaseen, mikä nostaa tehtaan kapasiteettia noin 70 000 tonnilla kesäkuusta 2014 eteenpäin. Tammi-helmikuussa 2014 sekä sellun että kartongin vienti oli suurempaa kuin viime vuoden vastaavana aikana. Hyvän

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Paperin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2012 I–2014 Ie.

markkinatilanteen arvioidaan jatkuvan myös loppuvuonna, ja sellun tuotannon arvioidaan nousevan 2 ja kartongin tuotannon 4 prosenttia. Kartongin kysyntää lisää etenkin verkkokaupan kasvu. Kartongin tuotannossa ensikuitukartongin rooli maailmalla korostuu suhteessa kierrätyskuituun perustuvaan kartonkiin. Ensikuitukartongin kysyntää lisää kierrätyskuidun saatavuuden heikkeneminen, hygieniavaatimusten yleinen tiukentuminen sekä ensikuitukartongin keveys pakkausmateriaalina.

Alkuvuoden 2014 ilmoitukset metsäteollisuuden uusista investoinneista kertovat metsäyhtiöiden uskosta sellun ja pakkauskartongin hyviin markkinanäkymiin myös tulevaisuudessa. UPM:n Kymin tehtaan 170 000 tonnin selluntuotannon kapasiteettilisäys ja Stora Enson investointi valkaisuun kraftlinerin ja havusellun tuotantoon Varkauden tehtaalla vaikuttavat tuotantoon vasta ensi vuonna. Metsä Fibren suunnitellusta Äänekosken sellutehdasuusinnasta tehdään päätös alkuvuodesta 2015 ja tehdas käynnistyisi vuonna 2017.

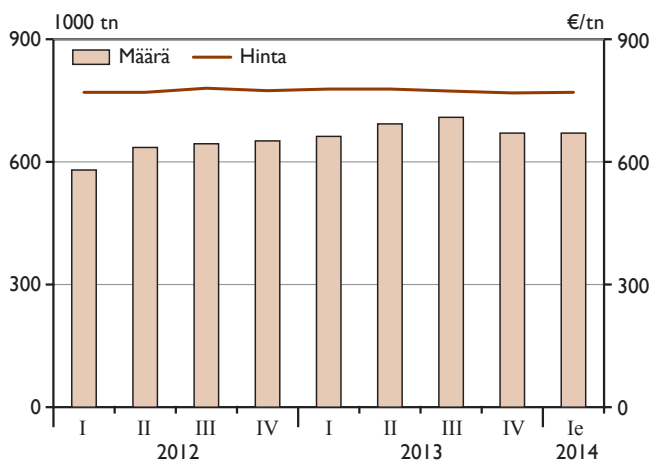
Painopaperien osalta tuotannon näkymät näyttävät heikommilta. Viime vuonna paperin tuotanto Suomessa laski 4 prosenttia. Vienti väheni ja keväällä 2013 UPM sulki 245 000 tonnia päällystämätöntä aikakauslehtipaperia valmistaneen paperikoneen Raumalla. Muilla tehtailla tuotantoa rajoitettiin huonon kysynnän vuoksi. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä paperin tuotanto kasvoi prosentin viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Paino- ja kirjoituspaperien osalta tuotanto oli samalla tasolla kuin 2013, kun taas muiden paperilajien tuotanto kasvoi 3 prosenttia (10 000 tonnia).

Stora Enso sulki Veitsiluodon päällystettyä aikakauslehtipaperia tuottaneen PK1:n vuoden 2014 toisella

neljänneksellä, mikä vaikuttaa paperin tuotantomääriin vuonna 2014. Euroopan markkinoilta on lokakuun 2013 ja kesäkuun 2014 välillä poistunut yhteensä 1,2 miljoonaa tonnia painopaperikapasiteettia. Paperin laskevan kysynnän ja Suomessa sijaitsevien paperikoneiden kapasiteettien vähenemisen johdosta paperin tuotannon arvioidaan laskevan tänä vuonna Suomessa 3 prosenttia. Suurin osa tästä laskusta johtuu Veitsiluodon 190 000 tonnin paperikoneen sulkemisesta.

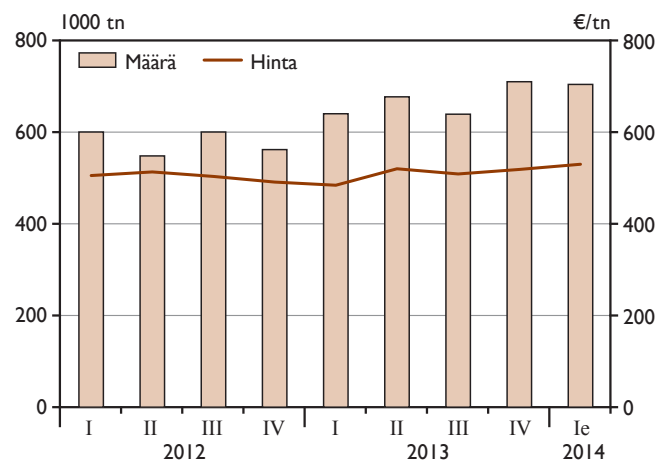
Sellun ja kartongin vienti kasvoi selvästi vuonna 2013. Sellun osalta kasvua oli 14 prosenttia ja kartongin vienti kasvoi 8 prosenttia. Sama positiivinen trendi on jatkunut alkuvuodesta 2014. Tammi-helmikuussa sellun vienti oli 19 prosenttia viime vuoden vastaavaa jaksoa korkeammalla, ja kartongin vienti kasvoi 3 prosenttia vuodentakaisesta. Havusellun viennissä Kiina on määrissä mitattuna Suomen suurin vientimaa ja vienti sinne kasvoi tammi-helmikuussa 2014 viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna noin 8 prosenttia. Havusellun kysyntä kasvaa erityisesti Aasiassa, jossa on investoitu lähinnä lehtiselluun. Vuonna 2014 Suomen koko sellun viennin arvioidaan kasvavan 7 prosenttia.

Kartongin vientimarkkinat vetävät myös hyvin useiden talouksien elpyessä ja esimerkiksi taivekartongin vienti Pohjois-Amerikkaan on kasvanut selvästi alkuvuodesta 2014. Hyvien markkinanäkymien ansiosta kartongin viennin arvioidaan tänä vuonna kasvavan 3 prosenttia. Kartongin viennissä Suomen suurin vientimaa määrissä mitattuna on Saksa ja toiseksi suurin Venäjä. Tammi-helmikuussa 2014 vienti kasvoi Saksaan, ja vienti Venäjälle pysyi viime vuoden tammi-helmikuun tasolla. Poliittinen tilanne aiheuttaa kuitenkin epävarmuutta viennissä

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Kartongin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2012 I–2014 Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Valkaistun sulfaattisellun viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2012 I–2014 Ie.

Venäjälle, jonka osuus Suomen kartongin viennistä on ollut noin kymmenyksen.

Paperin vienti puolestaan laski vuonna 2013 lähes 3 prosenttia. Vuoden 2014 tammi-helmikuussa paperin vienti on hienopaperin viennin kasvun ansiosta kuitenkin prosentin korkeammalla tasolla kuin vastaavaan aikaan viime vuonna. Hienopaperin vienti on kasvanut erityisesti Saksaan ja Britanniaan. Kehittyneillä markkinoilla painopaperin korvautuminen sähköisellä viestinnällä kuitenkin jatkuu ja sama kehitys hidastaa kysynnän kasvua myös kehittyvissä maissa, joten Suomen koko paperin viennin arvioidaan laskevan 3 prosenttia myös vuonna 2014.

Paperin vientihinnoissa tapahtui vuonna 2013 vain hyvin pientä muutosta. Viennin keskihinta aleni noin 2 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Samansuuntaisen kehityksen arvioidaan jatkuvan myös 2014. Tammi-helmikuussa 2014 paperin viennin keskihinta oli 3 prosenttia alempi kuin vastaavan aikana viime vuonna. Euroopassa suljetaan kapasiteettia edelleen, mutta tuotantoa kysyntään nähden on vielä runsaasti. Taivekartongin ja kraftlinerien hinnat Euroopassa ovat puolestaan nousussa. Kartongin kasvavan kysynnän ja Suomessa valmistettavien laatuja positiivisen hintakehityksen vuoksi kartongin vientihinnan ennustetaan nousevan prosentilla. Sellumarkkinoilla kapasiteetti kasvaa maailmalla tänä vuonna pääasiassa lehtisellulla, kun taas Suomesta viedään lähinnä havusellua. Sellun hyvän kysyntätilanteen vuoksi sen vientihinnan ennustetaan nousevan prosentilla.

Investoinnit keskittyvät selluun, kartonkiin ja energiatehokkuuteen

Euroopan markkinoilta poistui lokakuun 2013 ja kesäkuun 2014 välisenä aikana 625 000 tonnia päällystetyn ja 160 000 tonnia päällystämättömän hienopaperin sekä 415 000 tonnia päällystetyn aikakauslehtipaperin vuotuista valmistuskapasiteettia. Lisäksi taivekartongin valmistuskapasiteettia poistuu 60 000 tonnia, kun Ruotsista suljetaan Djupaforsin vanha kartonkitehdas kesäkuun lopussa.

Näistä uutisista huolimatta kotimaan massa- ja paperiteollisuuden investointitilanne vaikuttaa varsin positiiviselta. UPM:n ja Metsä Fibren ilmoittamien investointien ja suunnitelmien ohella Stora Enso modernisoi Veitsiluodon sellutehtaan soodatilaa ja Oulun sellutehtaan kuitulinjaa vuosien 2014 ja 2015 aikana ja muuttaa Varkauden sellu- ja hienopaperi-integraatin kraftlineritehtaaksi. Lisäksi Sappi investoi Kirkiniemen

aikakauslehtipaperitehtaan voimalaitoksen uudistamiseen ja biopolttoaineiden käytön lisäämiseen.

Suomalaiset metsäyhtiöt investoivat massa- ja paperituotteisiin myös ulkomailla. UPM rakentaa Kiinassa hienopaperia ja tarran taustapapereita valmistavaa paperikonetta ja lisää Fray Bentosin sellutehtaalla Uruguayssa eukalyptussellun tuotantoa. Stora Enso puolestaan rakentaa Kiinassa kartonkikonetta nestepakkaus- ja taivekartongin valmistamiseksi ja odottaa Uruguayssa ympäristölupaa Montes del Platan sellutehtaan tuotannon käynnistämiseksi.

RAAKAPUUMARKKINAT

Jussi Leppänen ja Esa Uotila

Puukaupassa tasainen tahti

Puukauppaa on käyty talvella 2013–2014 tasaiseen tahtiin. Puukaupan ja puun hintojen kehityksen tasoittuminen on jatkunut nyt jo useamman vuoden ajan. Marras–joulukuussa 2013 Eino, Oskari ja Seija -myrskyt aiheuttivat Suomen metsäkeskuksen arvioiden mukaan yhteensä reilun parin miljoonan kuutiometrin vahingot, mikä vaikutti alkuvuoden 2014 puukauppaa lisäävästi.

Tammi-huhtikuussa 2014 puukauppaa käytiin 31 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten ja puukauppamäärä ylsi 12 miljoonaan kuutiometriin. Kuusitukin määrien kasvu oli peräti 50 prosenttia, kun muilla puutavaralajeilla kasvu jäi keskimääräisiä kasvuprosentteja pienemmiksi. Alkuvuonna puun hintataso säilyi hyvin vakaana ja muutokset vuodentakaiseen verrattuna olivat pieniä.¹

Talvi oli poikkeuksellisen lumeton Etelä-Suomessa. Tammi-helmikuun 2014 pakkasjaksojen aikana muodostunut routa oli kuitenkin pääsääntöisesti riittävä talvikoheteiden hakkuille, mutta osa erityisesti talviharvennuksista siirtyi tulevalle talvelle. Pohjois-Suomessa pakkaneen oli alkuvuonna tavanomaista lievempää, mikä osaltaan helpotti puunkorjuuta.

Tammi-maaliskuussa 2014 markkinahakkuut ylsivät 17,6 miljoonaan kuutiometriin, mikä oli 4 prosenttia vuodentakaisesta enemmän. Yksityismetsien hankintapuun määrä kasvoi 21 prosenttia, kun taas pystykauppojen määrä säilyi vuodentakaisella tasollaan. Yhteensä yksityismetsien hakkuut kasvoivat 4 prosentilla ja yhtiöiden ja valtion metsien hakkuut 7 prosentilla. Kaikkiaan tukkipuuta hakattiin 7,2 ja kuitupuuta 10,4 miljoonaa kuutiometriä. Tukkipuun määrä kasvoi 13 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna, kun taas kuitupuun hakkuut supistuivat 1 prosentilla talviharvennusten jäätyä korjuukeleiltään parempaa viime talvea vähäisemmiksi.

Sahat vetävät markkinahakkuut kasvuun

Kuluvana vuonna markkinahakkuiden ennustetaan kasvavan 3 prosentilla 58 miljoonaan kuutiometriin. Tukkipuun hakkuiden ennustetaan kasvavan sahatavaran tuotannon

vetämänä peräti 7 prosentilla vuodentakaisesta. Kuitupuun hakkuiden ennustetaan pysyvän vuoden 2013 tasolla. Kuitupuun hakkuiden ei arvioida kasvavan, vaikka sellun ja kartongin tuotannot kasvavat. Sahatavaran tuotannon kasvu lisää sahatavaran määrää, jolla voidaan

Markkinahakkuut ja puun tuonti 2012–2014e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2012 milj. m ³	2013 milj. m ³	Muutos %	2014e milj. m ³	Muutos %
Markkinahakkuut, yht.	51,5	56,2	9	57,9	3
Yksityismetsät	39,7	44,9	13	45,9	2
Yhtiöt ja Metsähallitus	11,8	11,4	-4	12,1	7
Tukkipuu	21,4	23,7	10	25,3	7
Kuitupuun	29,9	31,6	6	31,6	0
Polttopuu	0,8	0,9	17	1,0	10
Raakapuun tuonti	9,7	10,8	12	9,8	-9
Poltto- ja jätteen tuonti	0,5	0,6	15	0,6	0
Markkinahakkuut ja raakapuun tuonti	61,2	67,0	10	67,8	1

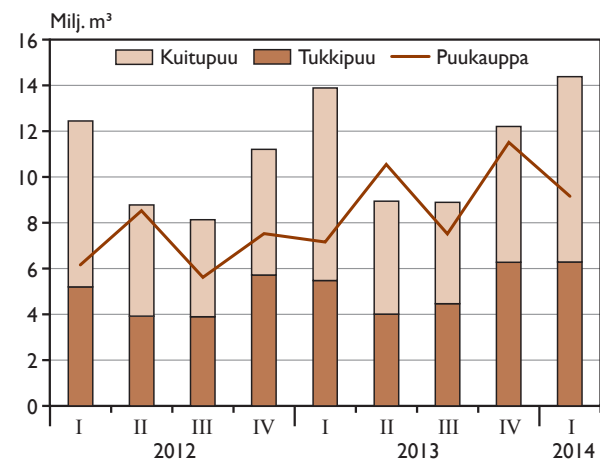
¹ Sisältää kunnat, seurakunnat ym.

Lähteet: Metla ja Tullihallitus

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2012–2014e.

Puutavaralaji	2012 €/m ³	2013 €/m ³	Muutos %	2014e €/m ³	Muutos %
Mäntytukki	53,6	55,5	3	55,8	1
Kuusitukki	53,9	56,5	5	56,4	0
Koivutukki	41,6	41,5	0	41,8	1
Mäntykuitu	15,7	16,0	2	16,1	1
Kuusikuitu	17,5	17,8	1	17,6	-1
Koivukuitu	15,5	15,8	2	15,9	1

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Yksityismetsien markkinahakkuut ja puukauppa neljännesvuosittain 2012 I–2014 I.

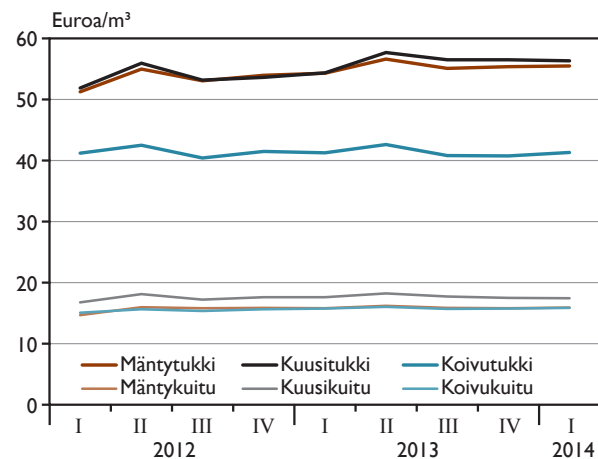
¹ Metlan Metinfo -palvelussaan julkaiseman puukauppatilaston edustavuus on parantunut erityisesti tukkipuukauppojen osalta. Puukauppatilasto kattaa Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten lisäksi vuoden 2013 alusta alkaen puukauppapiedot myös osalta Suomen Sahat ry:n jäsenyrityksistä. Tilaston laajentuminen vaikuttaa erityisesti puukaupan määrien mutta osittain myös hintojen vertailuihin, jotka tehdään vuoteen 2012 tai aiempiin vuosiin.

korvata lisääntyvää kuidun tarvetta sellun ja kartongin tuotannossa. Lisäksi paperin tuotanto alenee edelleen.

Puun kantohinnoissa odotetaan kuluvana vuonna tapahtuvan vain hyvin pieniä muutoksia edellisvuoden vuosikeskiarvoihin verrattuna. Metsäteollisuusyritysten ostetun ja katkotun puun varastot ovat alkuvuoden runsaan puukaupan ja hakkuiden vuoksi keskimääräistä suurempia, joten kesäkuulle tavallisesti ajoittuvasta puukauppa- ja puunhintapiikistä odotetaan selvästi viime vuosia vaisumpaa. Tällä on vaikutusta myös ennustettuun koko vuoden puun hintatasoon.

Vuositasolla mänty- ja koivupuutavaralajien nimelliset kantohinnat nousevat prosentilla mäntysahatavaran, vanerin ja sellun tuotannon kasvun lisätessä niiden kysyntää. Kuusitukin keskihinta pysyy kuluvana vuonna suunnilleen vuodentakaisella tasolla, sillä vilkkaasta alkuvuodesta huolimatta kuusisahatavaran tuotannon kasvu on koko vuoden osalta jäämässä mäntysahatavaran tuotannon kasvua pienemmäksi.

Vuonna 2008 alkaneet mekaanisen massan tuotannonleikkaukset ovat vähentäneet tuoreen kuusikuitupuun kysyntää samalla kun kuusen käyttö selluteollisuudessa on jonkin verran kasvanut. Kysynnän määrän ja rakenteen muutosta seurannut kuusikuitupuun kantohinnan aleneminen tasoittuu -1 prosenttiin kuluvana vuonna. Kuusikuitupuun kantohinta on enää noin puolitoista euroa korkeampi kuin selluun käytettävillä mänty- ja koivukuitupuilla, kun parhaimmillaan 2000-luvulla kuusikuitupuun oli yli kahdeksan euroa mäntykuitupuuta kalliimpaa.

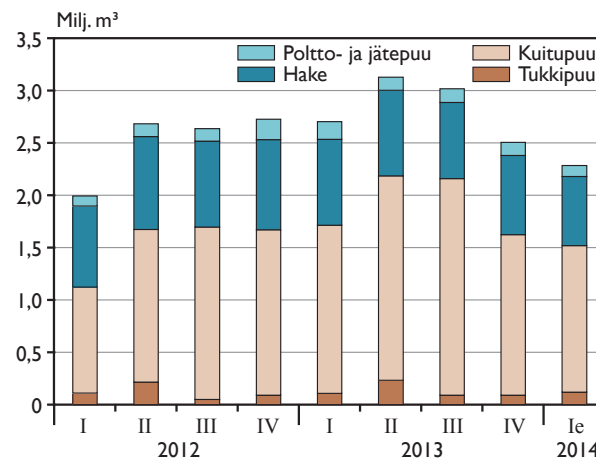
Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat neljännesvuosittain 2012 I–2014 I.

Puun tuonti vakiintumassa

Tuontipuun määrä on vakiintumassa 10–11 miljoonan kuutiometrin tasolle. Suomeen tuodaan eniten koivukuitupuuta, jonka osuus puuntuonnista on noin 45 prosenttia, sekä haketta, jonka osuus on jo lähes 30 prosenttia. Seuraavaksi suurimman puutavaralajin kuusikuitupuun osuus on vain noin 10 prosenttia puuntuonnista. Venäjän osuus puun tuonnista on noin kolme neljäsosaa. Vuonna 2013 puun tuonnissa yllettiin lähes 11 miljoonaan kuutiometriin Venäjän heinäkuussa 2012 toteutuneen WTO-jäsenyyden selkeytettyä puun vientitulleja.

Kuluvana vuonna puun tuonti on alenemassa kymmenesosalla lähelle 10 miljoonaa kuutiometriä, kun puun hyvä saatavuus kotimaasta korvaa tuontipuuta. Tuontipuun hintataso on ollut jo pitkään kotimaista korkeampi, vaikkakin ero on taantuman ja WTO-päätösten seurauksena hieman supistunut. Venäjän ruplan kurssin alkuvuodesta 2013 alkanut ja kuluvana vuonna Ukrainan kriisin myötä kiihtynyt heikentyminen ja uudelleen vahvistuminen ei ole juurikaan vaikuttanut puun tuontimääriin, sillä Venäjän kanssa raakapuukaupassa erilaiset kiintiöt, tullit ja luvat ovat usein valuuttakursseja tärkeämmässä asemassa. Puun tuonti on myös hyvin joustamatonta lyhytaikaisille muutoksille, kuten valuuttakurssien heilahteluille, koska Venäjällä hakkuut ja kuljetukset riippuvat paljon säästä, hakkuuoikeuksista ja käytössä olevasta puunkorjuu- ja kuljetuskapasiteetista. Venäjän kesäkuun alussa suunnittelema yrityskohtaisten vientilupakiintiöiden palautus voi toteutuessaan vaikeuttaa ja supistaa raakapuun tuontia ennakoitua enemmän.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Puun tuonti neljännesvuosittain 2012 I–2014 Ie.

Metsäalan lakeja uudistettu, metsätalouden tukiin tulossa muutoksia

Vuoden 2014 alusta tuli voimaan useita keskeisiä metsäalan lakeja. Muutettu metsälaki ei säätele enää metsien uudistushakkuuta ja mahdollistaa aikaisempaa monipuolisemman luontaisen uudistamisen ja eri-ikäismetsätalouden harjoittamisen. Uudessa metsätuholaissa on tarkennettu useita hakkuualueella olevia, metsätien varteen varastoituja tai esimerkiksi myrskyn seurauksena vahingoittuneita havupuita koskevia raja-arvomääriä sekä pois-kuljetuksen määräaikoja metsätuhojen ehkäisemiseksi.

Muutettu laki metsänhoitoyhdistyksistä tulee pääosiltaan voimaan vuoden 2015 alusta, jolloin pääosasta metsänhoitoyhdistysten toimintaa ohjaavista säädöksistä luovutaan. Pakollinen metsänhoitomaksu poistuu, ja vuotta 2013 koskeva viimeinen metsänhoitomaksu peritään vuoden 2014 joulukuussa. Vuodesta 2015 alkaen metsänhoitoyhdistykset perivät jäseniltään jäsenmaksuja samaan tapaan kuin muutkin yhdistykset.

Maa- ja metsätalousministeriön asettama kestävän metsätalouden rahoituslainsäädännön kokonaisuudistustyöryhmä julkisti huhtikuussa 2014 ehdotuksen uudeksi kestävän metsätalouden rahoituslain toteuttamisvaihtoehdoksi. Suomessa kansallisista varoista myönnettävien metsätalouden rahoitustukien taustalla ovat EU:n maa- ja metsätalousalan valtiontuen suuntaviivat. Käytössä oleva vuodelta 1996 peräisin oleva laki kestävän metsätalouden rahoituksesta ei ole täysin täyttänyt voimassa olevia suuntaviivoja vuosille 2007–2013. Uudet suuntaviivat vuosille 2014–2020 on tarkoitus hyväksyä kesäkuun aikana ja ne tulevat voimaan 1.7.2014. Uusien suuntaviivojen vuoksi Suomessa kansallisista varoistakin myönnettävän tuen edellytyksenä vaaditaan todennäköisesti ennakkosuunnitelma taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon osalta, kun tähän asti tukien saamisen edellytykseksi on riittänyt tehdystä työstä annettu toteutusselvitys ja rahoitushakemus.

Valtioneuvoston Metsäpoliittinen selonteko 2050 hyväksyttiin helmikuussa 2014. Tältä pohjalta maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut valmistelemaan aiempia kansallisia metsäohjelmia korvaamaan tarkoitettua Metsästrategia 2025:tä, jonka on tarkoitus tulla valtioneuvoston käsittelyyn viimeistään vuoden 2015 alussa. Yksi Metsäpoliittisessa selonteossa 2050 esille nostettu kysymys liittyy edellytysten luomiseen yritysmäisen ja aktiivisen metsätalouden harjoittamiselle muun muassa verotusta kehittämällä ja tila- ja metsänomistusrakennetta parantamalla.

Yksityismetsätalouden tulojen verotus perustuu nykyisellään pääasiassa pääomatuloverotukseen. Pääomatuloverotuksessa verotus on kaksiasteikkoista, jossa ensimmäisen asteikon taso on 30 prosenttia. Vuoden 2014 alussa pääomatuloverotuksen toisen asteikon progressiorajaa alennettiin 50 000 eurosta 40 000 euroon, jonka ylittävältä osuudelta vero on 32 prosenttia. Hallitus päätti maaliskuussa 2014 sopiessaan budjettikehyksistä ja julkisen talouden suunnitelmasta jatkaa pääomatulojen verotuksen kiristämistä siten, että vuoden 2015 alusta alkaen progressio koskee jo 30 000 euron ylittävää tuloa ja on 33 prosenttia. Metsätilojen verotus kiristyy lähinnä puuttuvien tulontasausmahdollisuuksien vuoksi, sillä tavoiteltaessa puunostajien kannalta riittävän suurta puumäärää keskimääräinen metsätila myy puuta tyypillisesti 3-4 vuoden välein.

BIOENERGIAMARKKINAT

Johanna Routa

Energian kokonaiskulutus vuonna 2013 oli Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan noin 373 terawattituntia (TWh), mikä oli yli kaksi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012. Energialähteistä eniten väheni turpeen käyttö, yli 25 prosenttia, hiilen käyttö puolestaan lisääntyi 17 prosentilla. Lämmin loppuvuosi vähensi lämmitysenergian kulutusta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan uusiutuvan energian osuus pieneni hieman koko energian kokonaiskulutuksesta ja puuperäisten polttoaineiden käyttö väheni noin kaksi prosenttia. Metsähakkeen käyttötilastot vuodelta 2013 eivät ole vielä valmistuneet, mutta metsähakkeen käytön on arvioitu kasvaneen edellisestä vuodesta noin 7 prosenttia 8,9 miljoonaan kuutiometriin. Metsähakkeen käytön ennustetaan pysyvän viime vuoden tasolla myös vuonna 2014. Kasvun pysähtymiseen vaikuttaa leuto talvi, kivihiilen ja päästöoikeuksien alhainen hinta sekä metsäenergian tukipäätösten puuttuminen. Metsähakkeen keskimääräinen laitos hinta vuonna 2013 oli 20,7 euroa/megawattitunti (€/MWh), mikä oli keskimäärin 10 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Hintakehityksen ennustetaan olevan maltillinen ja jäävän noin 21 euron tasolle megawattituntia kohti myös kuluvana vuonna.

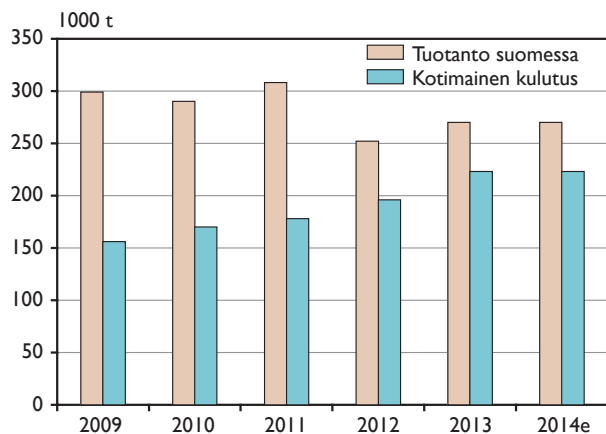
Suomessa kulutettiin puupolttoaineita vuonna 2013 yhteensä 90 terawattituntia (TWh), mikä oli 24 prosenttia energian kokonaiskulutuksesta. Suurin osa Suomessa käytettävästä puupolttoaineesta saadaan edelleenkin metsäteollisuuden jätelemistä (38 TWh). Vuonna 2013 metsähakkeen käytön ennustettiin kasvavan 8,9 miljoonaan kuutiometriin. Tästä lämpö- ja voimalaitosten osuudeksi arvioitiin 8,2 miljoonaa kuutiometriä. Viime vuonna puupolttoaineet nousivatkin tärkeimmäksi polttoaineeksi

kaukolämmön ja siihen liittyvän sähkön tuotannossa 29 prosentin osuudella.

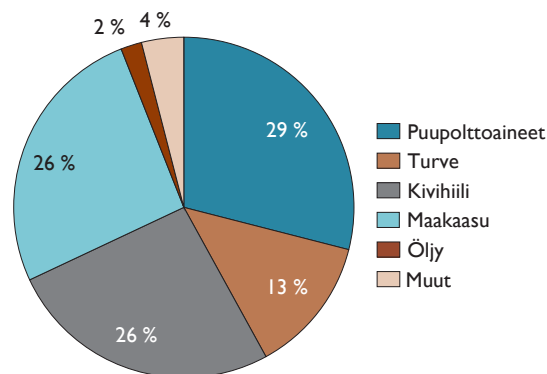
Suurissa lämpölaitoksissa yksinomaan metsähakkeen polttaminen ei ole teknisesti mahdollista, vaan tarvitaan myös tukipolttoaine, joka on perinteisesti ollut turvetta. Kivihiili on alkuvuonna kuitenkin korvannut turvetta metsähakkeen tukipolttoaineena useissa suurissa laitoksissa. Kivihiilen alhainen maailmanmarkkinahinta on vaikuttanut myös siihen, että suurimmissa rannikon laitoksissa on poltettu alkuvuonna enemmän kivihiiltä kuin metsähaketta ja kivihiili tulee korvaamaan metsähaketta myös loppuvuonna. Kivihiili on tällä hetkellä hinnaltaan puuta kilpailukykyisempi polttoaine lauhdesähkön tuotannossa. Turpeen kulutus laski yli 25 prosenttia, ja energiaturpeen varastot ovat tällä hetkellä tavanomaista suuremmat.

Pellettien tuotanto kasvoi vuonna 2013 edellisvuodesta 7 prosenttia, ja tuotannon ennustetaan pysyvän samalla tasolla (270 000 tonnia) myös tänä vuonna. Kotimainen kulutus kasvoi edellisvuodesta 30 prosenttia 223 000 tonniin. Kotimaisten puupellettien kulutus kasvoi voimakkaasti lämpö- ja voimalaitoskäytössä, kun taas koti- ja maatalouskäyttö supistui vuoden 2013 aikana.

Metsähakkeen kilpailukyky fossiilisiin polttoaineisiin nähden on heikentynyt viime vuoden aikana ja erityisesti kivihiilen alhainen hinta vaikeuttaa metsähakkeen kilpailukykyä. Lisäksi, kun päästöoikeuksien hinnat ovat alhaisia, fossiilisten polttoaineiden polttaminen on usein halvin vaihtoehto. Pienpuun energiaturvija järjestelmä on edelleen EU-komission käsittelyssä, eikä päätöksen saamisesta ole tietoa. Energiapuun haketustuki poistettiin ja metsähakkeella tuotetun sähkön syöttötariffia laskettiin viime vuoden alussa. Lisäksi vielä liikenteen ja työkonien

Pellettien tuotanto Suomessa ja kotimainen kulutus 2009–2013 sekä ennuste vuodelle 2014. Lähde: Metla.

Kaukolämmön ja siihen liittyvän sähkön tuotantoon (CHP) käytetyt polttoaineet vuonna 2013. Polttoaine-energia yhteensä 56,3 TWh. Lähde: Energiateollisuus.

polttonesteiden verojen korotukset aiheuttavat kustannuspaineita metsähakkeen hinnalle. Ennakkoarveluiden mukaan kiinteiden puupolttoaineiden kestävyyskriteerien laajentaminen myös kiinteiden ja kaasumaisten biomassojen käyttöön energiantuotannossa (RES direktiivin muutokset) ei tule toteutumaan aivan lähivuosina EU:ssa. Metsähakkeen toimitusketjujen kustannustehokkuuden parantaminen ja varastotappioiden pienentäminen ovat erittäin tärkeässä roolissa metsähakkeen kilpailukyvyn parantamisessa, ja pikaisia toimia tarvitaan, jotta uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta voisi jatkaa kasvuaan Suomessa.

Toimittajat Jari Viitanen ja Riitta Hänninen

© Metsäntutkimuslaitos (Metla)

Jokiniemenkuja 1
PL 18, 01301 VANTAA
p. 029 532 2111
www.metla.fi/julkaisut

Sähköposti: etunimi.sukunimi@metla.fi

ISSN-L 1798-2952
ISSN 1798-2952